

పురుషాణాంసర్వ ప్రాయశ్చిత్తకరయోగః

అదాక్షరంకృత్వాన్నాత్వాచమ్య - గణపతిమభ్యర్చ్య పుణ్యాహంకు
ర్యాత్ । అత్రః సంకల్పః మమ సమస్తపాపక్షయార్థం స
ర్వప్రాయశ్చిత్తాఖండకర్మకరివ్యమాణః ... కరిష్యే ।

దశద్వాదశవిప్రా పరిషద ముపేయన్నాత్వాచమ్య ప్రాణ
నాయమ్యవేదం... ప్రీత్యర్థం అముక గోత్రస్య అముక నామధేయస్యను
మజన్మాభ్యసాజ్జన్మపభృత్యేతత్త గపర్యంతం బాల్యయావన కమా
రవృద్ధ్యేషాజాగ్రత్స్విష్ణుసుషుప్త్యవస్థాసుమనోవాక్కాయేదియ
వ్యాపారైః రవస్తిప్రకాశేచ జ్ఞానతోఽజ్ఞానతశ్చ మయఃకృతానాం
ప్రకాశకృతమహాపాతక చతుష్టయవ్యతిరిక్తానాం ప్రకాశకృతానాం
మహాపాతకాదిష్టరూపమహాపాతక వ్రతాతిదేశికరూపాతిపాతకానాం
మహాపాతకసమరూపానుపాతకానాం ముపపాతకానాం సంకలీకరణా
నాంమలినీకరణానాం అపాతీకరణానాం జాతిభ్రంశకరాణామవకీర్ణ
కానాంప్రకీర్ణకానాంరహస్యకృతానాం మహాపాతకానాంమహాపా
తాదిష్టరూపమహాపాతక వ్రతాతిదేశికరూపాతిపాతకానాంమహాపా
తకసమరూపానుపాతకాన్తా ముపపాతకానాం సంకలీకరణానాంమ
లినీకరణానాంఅపాతీకరణానాం జాతిభ్రంశకరాణామవకీర్ణకానాంఅ

జ్ఞానతస్సకృత్కృతానామజ్ఞానతోఽభ్యస్తానాం జ్ఞానతస్సకృత్కృతా
నాంజ్ఞానతోఽభ్యస్తానా మజ్ఞానతోజ్ఞానత శ్చాత్మ్యం తాభ్యస్తానామ
జ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చనిరంతరాభ్యస్తానా మజ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చచిరకాలభ్య
స్తానాంబహుబాహం బహువిధానాం సర్వేషాం పాపానామవనోదకం
సర్వప్రాయశ్చిత్తంపరిషదుపస్థానపూర్వకం శక్యప్రత్యామ్నాయరూ
పేణాచరిష్యే । ఇతిసంకల్ప్య । స్వశాఖయాసంకల్ప పురస్సరంమృత్తి
కాన్నానంవిధాయ । సంకల్పపురస్సరంపరిషదుపస్థానంకుర్యాత్ । శ్లో ।
నివేదయితు కామోహం పాపంపరిషది స్వకమ్ । న్నానం శరీరశుద్ధ్య
ర్థంకరిష్యిఇతికీర్తయేత్ ॥ పర్వదాప్రాగుపస్థానాత్పశ్య త్సాయంతసే

పినా । సంకల్పత్రయమామ్నాతప్రాచయశ్చిత్తచిక్కిరతః॥ కేచనవ్రత
 గ్రహణా త్పు ర్వేద్యుస్సాయా హే పరిషదుపస్థానంకార్యమితివదం
 తి । యజమాః ఆర్ద్రావాసాః పరిషదం । తిః ప్రదక్షిణీకృత్యపరిషద్దక్షి
 గాంగృహీత్వాదండవత్ప్రణమ్య విజ్ఞాపయేత్ । నిజ్ఞాపనక్రమకారః । అ
 శేషే హే పరిషన్నదీయూం నిజ్ఞాపనామాకర్ణ్య మయూసమర్చితామి
 మాంకరిషద్దక్షిణాం యథో క్తదక్షిణామివస్వీకృత్య మాముద్ధర । అ
 ముకగోత్రస్యనామధేయస్య మమజన్మాభ్యాసజన్మపథ్యే త్యే తత్త గా
 పర్యంతంనుయాకృతానాం ప్రకాశకృతమహాపాతక చతుష్టయవ్యతి
 రిక్తానాంప్రకాశకృతానామహాపాతకాశిష్టరూపమహాపాతకవ్రతా
 తిదేశికరూపాతిపాతకానాం మహాపాతక సమరూపాను పాతకానాము
 పపాతకానాంసంకలీకరణానాం ములినీకరణానాం అపాత్రీకరణానాం
 జాతిభ్రంశకరాణాం అవక్కిరణానాంప్రకీరణానాం రహస్యకృతానాం
 మహాపాతకానాం మహాపాతకాదిష్టరూప మహాపాతక వ్రతాతదేశిక
 రూపాతిపాతకానాంనుహాపాతక సమరూపానుపాతకానాముపపాత
 కానాం సంకలీకరణానాం ములినీకరణానాం అపాత్రీకరణానాం జాతి
 భ్రంశకరాణాంఅవక్కిరణానాం ప్రకీరణానామజ్ఞానతస్సకృతకృతానాం
 అజ్ఞానతోఽభ్యస్తానాం జ్ఞానతస్సకృతకృతానాం జ్ఞానతోఽభ్యస్తా
 నామజ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చత్వర్యం తాభ్యస్తానాం అజ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చినిరం
 తరాభ్యస్తానామజ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చ దిరకాలాభ్యస్తానాం బహూనాం
 బహువిధానాంస ర్వేషాంపాపానా ముపనోదకంప్రాయశ్చిత్తముపదిశే
 తివిజ్ఞాప్యపుః ప్రణమేత్ । తతస్త్రీకపంచవావిధాయకా వృణు
 యాత్ । అస్మిన్నాప్రాయశ్చి త్తేవిధాయకంత్యామహంవృణేతతోఽనువా
 దకవరణమ్ । అస్మి న్నాప్రాయశ్చి త్తేఽనువాదకంత్యామహంవృణే । ఇత్యనువ
 దంతంవృణుయాత్ । విధాయకాను వాదః హేవిద్వా అశేషే హే
 పరిష దముకగోత్రస్యనామధేయస్య...జన్మాభ్యాసా జన్మపథ్యే త్యే
 తత్త గాపర్యంతం స ర్వేషాం పాపానామపనోదకం సర్వప్రాయశ్చిత్తం

వక్షాశ్చ నడజ్జకృతః పాపం ఉత్తమ స్వాపనోదకం మధ్యమస్యద్వి
గుణితం అధమస్యతిగుణితం ఏవం నచ్చత్వారిగ్ శ దుత్తరద్విశతాధిక
త్రినహస్రసంఖ్యాకప్రాజాపత్యకృతౌచౌత్మకప్రాయశ్చిత్తమకనోదకంభ
వతిః ఇదం నిర్ణీతం ప్రాయశ్చిత్తం యజమానస్యాపదిశే శ్చేకం విపశ్చి
తం నియోజయేత్ । పరిషదశి విప్రాపితానాం నిమిత్తానా మకనోద
కం సర్వ ప్రాయశ్చిత్తం అధికార సామర్థ్యభేదాత్ । సాక్షా ద్వాశక్యప్ర
త్యామ్నాయ గూపేణవా నిణాయే దధనిణీతం షడ్గుణితషడ్వ
కృతః పాపం సర్వ ప్రాయశ్చిత్తం సాక్షా ద్వాశక్యప్రత్యామ్నాయ
మశీత్యధికసహస్రసంఖ్యాకప్రాజాపత్య కృతౌచౌత్మకప్రత్యామ్నాయభూ
తిభేనుదానాదికంవా ౭ స్యాపదిశే శ్చేకం విపశ్చి తం నియోజయేత్ ॥

అనుచేదప్రకారః ॥ సోపివి శేషనం భావనాం సంప్రాప్య । శ్లో॥ హ
స్తాప్రాసార్యోపదేష్టా ప్రాణాయామపురస్సరమ్ । ఉత్థాయానువదే
ద్దేవభాషయా ఘ్నదీరితిమ్ । ప్రాయశ్చిత్తం ప్రాజ్ఞు ఖస్సక్ త్రివా
రంచపునః పునః । ప్రాయశ్చిత్తం బ్రాహ్మణస్య సాక్షాదుపపదిశేగ్భు
ధః । అంతరాబ్రాహ్మణ శృత్వా త్రి త్త్యేతిట్వా ద్రజన్ననామ్ । ఇ
తిన్యాయే నానువదేత్ । అనువాదః । హేగోత్రనామధేయ అశేషే

హేపరిషత్త్వదీయాం విజ్ఞాపనా మాకర్ణ్యత్వయా సమర్పితాం పరిషద్ద
క్షిణాయథోక్తదక్షిణాబువ స్వీకృత్య త్వదుక్తనిమిత్తానాం సర్వే
షాంపాపానామకనోదకం సర్వప్రాయశ్చిత్తం ఖండమేకనిణీకయా
స్మన్నిర్ణీతం ప్రాయశ్చిత్తంతవోపదిశేతివిధాయకముఖేన మాంప్రేషి
తవతి । అహమప్యపదిశామి । నావధాన స్సమాకణాయ ॥ హే
గోత్రనామధేయ తివజన్మాభ్యాసా జన్మభర్తృ శ్చేతతతణ పర్యంతం
త్వయాకృతానాం ప్రకాశకృతమహాపాతకచతుష్టయ వ్యతిరిక్తానాం
ప్రకాశకృతానాం మహాపాతకాదిష్టయాప మహాపాతక వ్రతాదిదే
శిక యాపాతీ పాతకానాం మహాపాతక సమయాపానుపాతకానా ముప
పాతకానాం సంకలీకరణాం మలినీకరణానామపాతీ కరణానాం జాతి

భ్రంశకరాణాం అవశీర్ణకానాం పక్వీర్ణకానాం రహస్యకృతానాం
 మహాపాతకానాం మహాపాతకాతిదిష్టరూపమహాపాత క్రవతాతిదేశి
 కరూపాతి పాతకానాం మహాపాతక సమరూపాను పాతకానాముపపా
 తకానాం సంకలీకరణానాం మలిసికరణానాం మహాత్రీకరణానాం జాతి
 భ్రంశకరాణాం అవశీర్ణకానాం పక్వీర్ణకానాం అజ్ఞానతస్సకృత్కృతా
 నాం అజ్ఞానతోఽభ్యస్తానాం జ్ఞానతస్సకృత్కృతా నాం జ్ఞాన
 తోఽభ్యస్తానాం జ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చ త్యంతా భ్యస్తానామజ్ఞా
 నతో జ్ఞానతశ్చ విరంతరా భ్యస్తానాం అజ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చ చిర

బహూనాం బహువిధానాం సర్వేషాం పాపా

నామపనోదకం ప్రాయశ్చిత్తం షడ్గుణిత షడబ్జకృత రూపమ
 శీత్యధిక సహస్రసంఖ్యాక ప్రాజాపత్యకృతాత్మకం నిర్ణేతమ్ । ఏతదు
 త్తమాధికారిణః । మధ్యమస్య తదేవ ద్విగుణితం షడ్గు్య త్తరశతాధికద్వి
 సహస్రసంఖ్యాక ప్రాజాపత్యకృతాత్మకం ప్రాయశ్చిత్తమపనోదకమ్ ।
 అథమస్య తదేవ త్రిగుణితం చత్వారిగ్ంశదు త్తర ద్విశతాధిక త్రిసహస్ర
 సంఖ్యాక ప్రాజాపత్య కృతాత్మకం ప్రాయశ్చిత్తమపనోదకం భవతి ।
 ఏతత్ప్రాయశ్చిత్తం త్వంసాక్షౌ చ్చర్యాయాం సమర్థ శ్చేత్తథాకు
 రు । అసమర్థోఽహమితి బ్రూయా దశ మర్థశ్చేచ్ఛక్య ప్రత్యా
 మ్నాయేనాచార ప్రత్యామ్నాయానాహ । ప్రాజాపత్య పవాస
 ధేనుదానాయుత గాయత్రీ మంత్రజపప్రాణాయామ శతద్వయ తిల
 కానామసహస్రసగ్ం హితామాత్ర వేదపారాయణ సముద్రగానదీ
 స్నానద్వాదశ బ్రాహ్మణభోజనాదీః సమానప్రత్యామ్నాయపరా
 ణి । ఏతేషు చిక్కిరా వశాత్ప్రాజాపత్యకృతాత్మక ప్రత్యామ్నాయయాపై
 ర్మహానదీ మృత్తికాస్నానైః షడ్గుణిత షడ్బక్తృభ్యరూపం సర్వప్రాయశ్చి
 త్తం ప్రాచోదీచ్యాం గసహితం సంపూర్ణం కురు । పూతోభవిష్యసి ।
 మహానద్యాం ప్రసిద్ధదేవతా సన్నిధానేనైకం స్నానం షట్కృత ఫల
 దనిత్యుక్తమ్ । మధ్యమస్య షడ్గు్య త్తర శతాధికద్విసహస్ర సంఖ్యాక

ప్రాజాపత్యకృచ్రప్రత్యామ్నాయభూతాని మహానదీన్పుత్రికాన్నా
నానిభవంతి । అథమన్యచత్వారిగ్గంశ దుత్తరద్విశతాధిక త్రిసహస్ర
సంఖ్యాక ప్రాజాపత్య కృచ్రప్రత్యామ్నాయ భూతానిమహానదీన్పు
త్రికాన్నానాని భవంతి । అనేనయజమానేన గోత్రేణ నామధేయేనా
స్త్రిష్ణవద్గుణిత షడబ్దకృచ్రయాపం సర్వప్రాయశ్చిత్తం అశీత్యధికసహ
స్రసంఖ్యాక ప్రాజాపత్యకృచ్రప్రత్యామ్నాయ భూతైస్సానవిద్య
నుస్థితతత్సంఖ్యాక మహానదీన్పుత్రికాన్నానైః ప్రాచ్యోదీచ్యాం గస
హితేనంపూర్ణ మనుష్ఠి తేసతి । హేగోత్రనామధేయతవజన్మాభ్యాసా
జన్మవభృత్యేతత్త గ పర్యంతం అనేకకృతేభ్యః ప్రకాశకృతమహాపా
తకచతుష్టయవ్యతిరేకేభ్యః ప్రకాశకృతేభ్యః మహాపాతకాతిదిష్టరూ

పమహాపాతక ప్రతాతిదేశిక రూపాతిపాతకేభ్యః మహాపాతక సమ
రూపాను పాతకేభ్యః ఉపపాతకేభ్యః స్సంకలి కరణేభ్యః మలిసీకరణే
భ్యః అపాత్రీకరణేభ్యో పాతిభింశక కేభ్యః ప్రకీర్ణ కేభ్యః రహస్య కృ
తేభ్యో మహాపాతకేభ్యో మహాపాతకాతి దిష్టరూప మహాపాతక ప్ర
తాతిదేశిక రూపాతిపాతకేభ్యో మహాపాతక సమరూపానుపాతకేభ్య
స్సంకలికరణేభ్యో మలిసీకరణేభ్యో అపాత్రీకరణేభ్యో జాతిభంశకరే
భ్యః ప్రకీర్ణ కేభ్యః అజ్ఞానతో ఒభ్యస్తేభ్యః జ్ఞానరిః సకృత్కృతే
భ్యః జ్ఞానతో ఒభ్యస్తేభ్యః అజ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చుత్త్యనాభ్యస్తేభ్యః అ
జ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చుచిరంతరాభ్యస్తేభ్యః అజ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చుచిరకాలా
భ్యస్తేభ్యః బహుభ్యోబహువిధేభ్య స్సర్వేభ్యః పాపేభ్యో విముక్తో
భూయావిముక్తోభూయా ఇత్యుచ్చైర్వదేత్ । పరిషదుచ్చైస్తథాస్త్వి
త్యేకవాక్యేనానువదేత్ । పరిషదంగంధాక్షతైరలంకృత్య తాంబూల
దక్షిణాదికందద్యాత్ । యజమానః ప్రాణానాయమ్య । మమజన్మా
భ్యాసాదిత్యాది సర్వేషాం పాపానా మపనోదకం పరిషదుపదిష్ట ప్రా
యశ్చిత్తంచత్వారిగ్గం శదుత్తరద్విశతాధికత్రిసహస్రసంఖ్యాకప్రాజా
పత్యకృతాచ్యుత్తకం ప్రాచ్యోదీచ్యాంగసహితం పరిషదుపదిష్టప్రత్యా

మనోయ రూపేణాచరిష్యే । మయా ఆచరిష్యమాణ ప్రాయశ్చిత్త
సాధుణ్యార్థం ప్రాచ్యాంగగోదానంకరిష్యే॥ ఇతిసంకల్ప్య బ్రాహ్మణ
మభ్యర్చ్య॥ శ్లో॥ యజ్ఞసాధనభూతాయా విశ్వస్యాఘపగ్నాశినీ విశ్వ
రూపధరోదేవః ప్రీయతామనయాగవా ॥ గవామంగేషుతీష్ఠంతి భువ
నానిచతుర్దశః । యస్మాత్తస్మాచ్ఛివంమేస్యాదత శ్శాంతింప్రయచ్ఛమే ।
అస్మై బ్రాహ్మణాయ విష్ణురూపాయ స్వర్ణశృంగాం రావ్యఖుగాం
తామ్రపృష్ఠాంకాంస్య దోహశాం వస్త్రాంకాం సంయుక్తాం పయ
స్విసిమిమాంగాం తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమేతి దత్త్వాతతోదశ
దానానిదద్యాత్ । ప్రాణనాయమ్య । తస్యతస్య ప్రాయశ్చిత్తస్య
ప్రాచ్యాంగ వపనం కరిష్యే । ఇతిసంకల్ప్య॥ శ్లో॥ మేరుమందరతు

ల్యానిపాపానివివిధానిచ । కేశాన్యాశిత్యతీష్ఠంతి తస్మాక్కేశాన్వపా
మ్యహమ్॥ జంఘారువక్షఃకంఠసుఖమానిభుజయోఃకర్మాత్ । కు
క్షిలోమవర్జంశ్మశ్శుకేశాంశ్చవాపయేత్ । క్రమేణపాణిపాదస్య సఖా
నిచనికృంతయేత్ । కేశానాం వపనంనాస్తి నారీణాం ప్రతసత్రయోః ।
మహదోషేషు సర్వేషుఛేదయే దంగుళద్వయమ్ । పాదయోశ్చైవ
పాణ్యోశ్చకుర్యాన్నఖనికృంతనమ్ । వ్రతద్వైగుణ్యమాచరే త్కేశా
ప్రక్షుతీచేద్వ్రతీ । తథాపి మవపనం కారయేన్నఖకృంతనమ్ । అనేన
కర్మేణవపనంకుర్యాత్॥ శ్లో॥ రాజోవారాజపుత్రోవా బ్రాహ్మణో
వాబహుశురః । కేశానాం వపనంహిత్యా ప్రాయశ్చిత్తం సమాప
యేత్ । కేశానాంరక్షణార్థాయ ద్విగుణంవ్రతమాచరేత్ । ద్విగుణే
వ్రతఆదిష్టేదక్షిణాద్విగుణాభవేత్ । ఏతన్నహపాతకవ్యతిరిక్తవిషయమ్॥

శ్లో॥ ఏద్వద్విక్రమపస్త్రీణాం నేష్యతేకేశవాపనమ్ । ఋతే
మహాపాతకినో గోహంతుశ్చాపకీర్ణినః । ఇతివచనాత్ । సర్వప్రాయ
శ్చిత్తాంతరమహాపాతకానాం ప్రకాశకృతగోహననదోషస్యావకీర్ణినో
దోషస్యాపనోదకమ్ । తతస్సర్వప్రాయశ్చిత్తస్థితే సర్వేషాం వపనం
కర్తవ్యం । వపనం కృత్వాన్నత్వా ప్రాణ నాయమ్య । ఏవం...ప్రీ

త్యర్థం మయా ఆచరిష్యమాణ సర్వప్రాయశ్చిత్తాంగత్వేన దంతధావ
నం కరిష్యే || శ్లో || ఆయుర్బలం యశోవర్చః ప్రజాః పశువసూనిచ |
బ్రహ్మకర్ణాంచ మేధాంచ త్వన్నోదేహి వనస్పతే || ఇతిమంత్రేణదం
తకాప్తమాదాయదంతధావనం కృత్వాన్న త్వా ప్రాణనాయమ్య |
ఏవం...ప్రీత్యర్థం మయా ఆచరిష్యమాణ సర్వప్రాయశ్చిత్తాంగ దశ
ః ధర్మానానికరిష్యే || శ్లో || భస్మగోమయ మృద్వారి పంచగవ్యైస్తతః
పరమ్ | స్నాత్వాతదుక్తవిధినా చాఘమర్షణమాచరేత్ | అగ్నిరస్మి
జన్మనా జాతవేదా ఘృతంమే చక్షురమృతం మఆసన్ | అర్కస్మి
ధాతురజసో విమానో ఒజస్రో ఘర్మోహవిరస్మి నామ | ఇతిభస్మ
స్నానమ్ | గంధ ద్వారామితి గోమయస్నానమ్ | స్యోనాపృథివీభ

వాన్మక్షరానివేశసి | యచ్ఛానశ్శర్మన ప్రథాః | ఇతిమృత్తికాస్నాన
మ్ | ఆపోహిష్ఠా మయో భువఇతి వారిణా స్నానమ్ | గాయత్ర్యా
గోమూత్రమ్ | గంధద్వారామితి గోమయమ్ | ఆప్యాయస్వేతి క్షీర
మ్ | దధి క్రావణ్ణ ఇతి దధి | శుక్రమ సీత్యాజ్యమ్ | దేవస్య త్వా
నపితుః ...చస్తాభ్యాంగ్ సరస్వత్యైవానో 'యంతుర్యం త్రేణగ్నే
స్తాసామ్రాజ్యేవాభిషించామింద్రస్య బృహస్పతేస్తా సామ్రాజ్యే
నాభిషించామి | ఇతికుశోదకస్నానంహిరణ్యశృంగం వరుణంప్రపద్యే
తీర్థంమేదేహియాచితః | యన్మయాభుక్తమసాధూనాం పాపేభ్యశ్చ
ప్రతిగ్రహః | యస్మేమనసావాచాకర్మణవా దుష్కృతంకృతమ్తన్న
ఇంద్రోవరుణో బృహస్పతిస్సవితాచ పునంతు పునః పునః | నమోఒ
గ్నయేఒపునుతే నమశ్శ్రదాయనమోవరుణాయ నమోవరుణ్యై
నమోఒద్యౌః | యదపాక్రూరంయదమేధ్యం యదశాంతం తదపగ
చ్ఛణాత్ | అత్యాశనాదతీపానా ద్యచ్ఛుక్తిగ్రాత్పత్తిగ్రహాత్ | తన్నో
వరుణోరాజాపాణినాహ్యవ మర్శతు | సోఒహమపాపో విరజోనద్భు
క్తోముక్తకిల్బిషః | నాకస్యపృష్ఠమారుహ్యాగచ్ఛేద్బ్రహ్మ సలోకతామ్ |
యశ్చాపువరుణ స్సపునాత్వఘమర్షణః | ఇమంమేగంగేయమునేనర

స్వతి శుతుద్రిస్తామగ్ం సచతాపరుష్ణియా | అసిక్తియా మరుద్వృథే
 వితస్తయాజ్జీకీయే కృణుహ్యసుహామయా | ఋతంచ సత్యంచాభీద్ధాత్త
 పసోఽధ్యజాయత | తతోరాత్రి రజాయత తతస్సముద్రోఅర్ణవః |
 సముద్రాదర్ణవా దధిసంవత్సరో అజాయత | అహోరాత్రాణిమిదధ
 ద్విశ్వస్యమిషతోవశీ | నూర్యాచంద్రమసాధాతా యథాపూర్వ మ
 కల్పయత్ | దివంచక్షృధిఃంచాంతరిక్ష మథోసుః | యత్పృథివ్యా
 గ్ంరజస్వసూంతరిక్షేవిరోదసి | ఇమాగ్స్తదాపోవరుణః పునాత్వఘ
 మర్షణః | పునఃతువసవఃపునా తువరుణః పునాత్వఘమర్షణః | ఏషభూ
 తస్యమధ్యే భువనస్యగోప్తా | ఏషపుణ్యకృతాం లోకానేష మృత్యో
 హ్నిరణ్మయమ్ | ద్యావాపృథివ్యో హ్నిరణ్మయగ్ం సగ్గ్శితగ్ం సుపః |

సనస్సువ స్సగ్ంశిశాధి | ఇత్యఘమర్షణస్నానమ్ | ఏవంస్నాత్వాఽ
 చమ్యపూతోఽవామస్మిత్వా త్నానంద్యామేత్ | అథ | పంచగవ్య
 విధిః | శ్లో | కృష్ణాయా ఆహారేన్మూత్రం రక్తాయా గోమయంతిథా |
 పీతాయాస్తుపయశ్చైవ శ్వేతాయా ఆహారేద్దధి | కపిలాయాఘృతం
 చేతిగవాంవర్ణాః ప్రకీర్తితాః | పలమేకంతు గోమూత్రం అంగుష్ఠా
 ర్ధంతు గోమయమ్ | క్షీరంసప్తపలం గ్రాహ్యం దధిచక్రిపలం
 తిథా | ఘృత మేకపలం గ్రాహ్యం పలమేకం కుశోదకమ్ |
 గోమూత్రంగోమయంక్షీరం దధినర్పిః కుశోదకమ్ | పంచగవ్యమితి
 ప్రోక్తమృషిభి ర్గౌతమాదిభిః | గాయత్ర్యాగృహ్యతే మూత్రం గం
 ధమంత్రేణ గోమయమ్ | ఆప్యాయస్వేతి మంత్రేణ క్షీరం గ్రాహ్య
 మనంతరమ్ | దధిమంత్రేణసంగ్రాహ్యం దధిచాజ్యం తతః పరమ్ |
 శుక్రమసీతియజుషా దేవస్యత్వా కుశోదకమ్ | అనేనవిధినా పంచగ
 వ్యంతర్తామృ పాత్రకే | సుశయిత్వా కుశాగ్రైస్తు త్రిరాలోడ్యవిశు
 ద్ధయేత్ | ప్రాశయే త్పోక్షయే ద్యాతుస్నాపయే త్ప్రణవేనతు |
 వారాయణేతి మంత్రేణస్త్రీణాం ప్రాశన మిష్యతే | ఇత్యేతన్మృషిణా
 ప్రోక్తం భరద్వాజేనధీమతా | ఇన్మగోమయమ్మద్వారి పంచగవ్యా

నులేఖనైః । ప్రాశనం పంచగవ్యస్య దహత్యగ్నిరివేధనమ్ । మలావ
 కర్షణంకార్యం బాహ్యశౌచోఽసిద్ధయే॥ ప్రాణనాయమ్య । ఏవం...
 తిథాపరిష దుపదిష్టప్రాయశ్చిత్తప్రాచ్యాంగత్వేన శాలాగ్నిహోమం
 కరిష్యే । చతుష్పాత్రప్రయోగః । పూర్వోత్తరపరిషేచనేన భూస్వాహా ।
 భువస్వాహా । సువస్వాహా । భూభువస్సువస్వాహా । మంత్రోక్తదేవ
 తాః । ప్రాణనాయమ్య । ఏవం .. ప్రీత్యర్థం మమసమస్తపాపక్షయార్థం
 పరిషదుపదిష్టప్రాయశ్చిత్తప్రాచ్యాంగత్వేన పంచగవ్యహోమం కరి
 ష్యే । ఇరావతీదంవిష్ణుః మావస్తా కేనశంవతీ అగ్నయేచైవసామాయ
 ఇంద్రాయస్వాహా అగ్నయేస్విష్ట కృతేస్వాహా । ప్రాశనం కరిష్యే
 పంచగవ్యం ప్రాశ్య । ఆచమ్య । యత్త్వగస్థిగతం పాపం దేహేతిష్ఠతి
 మామకే । ప్రాశనం పంచగవ్యస్య దహత్యగ్నిరివేధనమ్ । ప్రాణ
 నాయమ్య । ఏవం... ప్రీత్యర్థం మయా ఆచరిష్యమాణ ప్రాయశ్చిత్త
 ప్రాచ్యాంగత్వేన దశవిధిప్రాశనానికరిష్యే । అగ్నిరస్మీతిభస్మప్రాశనమ్
 గంధద్వారామితి గోమయప్రాశనమ్ । స్యోనాపృథివీతిమృత్ప్రాశనమ్ ।
 ఆపోహిషేతి వారిప్రాశనమ్ । గాయత్ర్యా గోమూత్రమ్ । గంధద్వారా
 మితి గోమయమ్ । ఆప్యాయస్వేతి క్షీరమ్ । దధికాన్ ఇతి దధిప్రాశ
 నమ్ । దేవస్య త్వేతి కుశోదకప్రాశనమ్ । అభతృతీయ సంకల్పః । ఏవం
 ... పరమేశ్వరప్రీత్యర్థం పరిషదుపదిష్టప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే । ప్రాయ
 శ్చిత్తంకృత్వా । ప్రాణనాయమ్య । పరిషదుపదిష్ట సర్వప్రాయశ్చిత్త
 స్యాదీచ్యాంగత్వేన శాలాగ్నిహోమం కరిష్యే॥ చతుష్పాత్రప్రయో
 గః । పూర్వోత్తరపరిషేచనేన భూస్వాహా । భువస్వాహా సువస్వా
 హా । భూభువస్సువస్వాహా । మంత్రోక్తదేవతాః । మయా ఆచరిత
 ప్రాయశ్చిత్తస్యా దీచ్యాంగత్వేన దశదానానికరిష్యే । శ్లో । గవామం
 గేషు తిష్ఠంతి భువనానిచతుర్దశ । యస్మాత్తస్మాచ్ఛివం మేస్యాదత
 శ్చాతిం ప్రయచ్ఛమే । సర్వసన్యాశ్రయా భూమిర్వరాహేణ సము
 ధృతా । అనంతపుష్కాఫలదా అత శ్చాతిం ప్రయచ్ఛమే । తిలా

పాపహరానిత్యవిష్ణోర్దేహ సముద్భవాః । పాపంహరంతు మేక్షీత్ర
మతశ్శాంతిప్రయచ్చమే । హిరణ్యగర్భగర్భస్థం హేమబీజవిభావ
సాః । అనంతపుణ్యఫలది మతశ్శాంతిం ప్రయచ్చమే । కామధేనోస్స
ముద్భూతం సర్వక్రతుషుసంస్థితమ్ । దేవానామాజ్య మాశరమత
శ్శాంతిం ప్రయచ్చమే । శీతవాతోష్ణసంత్రాణం లజ్జాయా రక్షణం
పరమ్ । దేహలంకరణం వస్త్రమతశ్శాంతింప్రయచ్చమే । ధన్యంకరో
షిదాతార మిహలోకేఽరత్రచ । యస్మాత్స్మాద్భివంమేస్యాదతశ్శాం
తిప్రయచ్చమే ॥ ఇక్షుకాండసమద్భూతో గుడోమధు విరాజినః ।
యస్మాత్స్మాత్ప్రయచ్చమే । పితృపీతీకరంత్యం హిరౌప్యచంద్రన
మద్యతే । త్వద్దానాదివాహ్నాముత్ర శ్రేయస్సన్యదజతంమమ । రసా

నామగ్రతః శేష్ఠం లవణ బలవరసమ్ । యస్మాత్స్మాత్ప్రయచ్చమే ॥ గో
భూతిలహిరణ్యజ్య వాసోధాన్యగుడానిచ । రాఘంలవణమిత్యాహు
ర్దశనానానిపండితాః । ఏవమేవసర్వత్రకృచ్ఛాది ప్రాయశ్చిత్తేషు
ప్రాచ్యోపిచ్యాంగకలాపః కర్తవ్యః.

అథ మృత్తికాస్నానమ్.

అథాతో మృత్తికాస్నానవిధిం వ్యాఖ్యాన్యమో బ్రహ్మచారిగృ
హస్థ వానప్రస్థ పరివ్రాజకానా మశ్వశ్రాంతే సహస్ర పరమాదే
వీతిభూమి దూర్వామభిమంత్య । అశ్వశ్రాంతే రథశ్రాంతే విష్ణుశ్రాంతే
వసుధరా । శిరసా ధారయిష్యామి రక్షస్వ మాంపదేపదే । సహస్ర
పరమా దేవీశతమూలాశతాంకురా । సర్వగంహరతుమేపాపందూ
ర్వాగున్య ప్సనాశనీ । ఉద్భృతాసీతి నదీతీరేష్వమాదాయ । ఉద్భృ
తాసీవరాహేణ కృష్ణేనశతబాహునా । కాండాత్కాండాదితి ద్వా
భ్యాం దూర్వా మాదాయ । కాండాత్కాండా త్వరోహంతీ కరు
షః పరుషఃపరి । ఏవా నోదూర్వే ప్రతమ సహస్రేణశి శేసచ । యా
శతేన ప్రతనోషి సహస్రేణ విరోహసి । తస్యాస్తే దేవేష్వకే విధేను
హవిషావయమ్ । మృత్తికేహసమేపాపంయన్నయాదుష్కృతిశ్చరమ్ ।

మృత్తికేబ్రహ్మవత్తాసి కాశ్యపేనాభిమంత్రితా మృత్తికే దేహిమేపు
 స్తిం త్వయిసర్వం ప్రతిష్ఠితమ్ । మృత్తికే ప్రతిష్ఠితే సర్వం తన్నేనిన్మ
 దమృత్తికే । తయావాతేన పాపేనగచ్ఛామి శరమాంగతిమ్ । యతః
 ద్రస్వస్తిదా స్వస్తినిత్యంద్రస్తాతారమింద్ర మాపాంతమన్యః పరంమృ
 త్యో ఇతిప్రతిమంత్రం ప్రతిదిశం లోప్తముత్సృజ్యాయతీంద్రభయా
 మహే తతోనోఅభయం కృధి । మఘవన్ ఛగ్ధితవతన్న ఊతయేవి
 ద్విహోవిమృధోజహి॥ స్వస్తిదా విశస్వతిర్వృత్రహ విమృధోవశీ । వృ
 షేంద్రః పురవతునస్స్వస్తిదా అభయంకరః । స్వస్తినిత్యంద్రో వృద్ధశ్ర
 వాః । స్వస్తినిత్యః పూషావిశ్వవేదాః । స్వస్తినిత్యాయో అరిష్టనేమిస్స్వస్తిని
 బృహస్పతిర్దధాతు । త్రాతారమింద్ర మపితామింద్రగం పావహవే
 సుహవగం శూరమింద్రమ్॥ హువేనుశక్రం పురుహూత మింద్రగ్ స్వ
 స్తినిత్యో మఘవా ధాత్వేంద్రః । ఆపాంతమన్యస్తపల ప్రభర్మా ధు
 నిశ్శిమివాన్ ఛరుమాగం ఋజీషీ । సోమో విశ్వాన్యత నావ
 నానినార్యా గింద్రం ప్రతి మానాని దేభుః । పరం మృత్యో అనుప
 రేహి పథామ్ యస్తేస్వ ఇతరో దేవయానాత్ । చక్షుష్కతే శృణ్వ
 తే తే బ్రవీమి మానః ప్రజాగం రీరిషోమోత వీరాన్ । గంధర్వాతా
 మితి లోప్తమాదాయ । గంధర్వారాం దురాధర్వాం నిత్యపుష్టాంకరీ
 పిణీమ్ । ఈశ్వరీగం సర్వభూతానాం తామిహాపహ్వాయే శ్రియమ్ ।
 ఉదుత్యం జాతనేద సమిత్యాదిత్యాయ దర్శయిత్వా । ఉదుత్యంజాత
 వేదపం దేవం వహంతి కేతవః । దృశేవిశ్వాయ సూర్యమ్ । శ్రీశ్రీ
 భజత్వ లక్ష్మీ శ్లోనశ్యత్వితిశిరః ప్రదక్షిణీకృత్య । శ్రీశ్రీభజతు । అల
 క్ష్మీశ్లోనశ్యత్తు । సహస్రశ్లోకేతి శిర ఆలిఖ్య । సహస్రశ్లోకా పురుష
 స్సహస్రాక్ష స్సహస్రపాత్ । సభూమిం విశ్వతో వృత్వాఽత్యతిష్ఠద్ద
 శాంగులమ్ । విష్ణుముఖాభిముఖమ్ । విష్ణుముఖావైదేవా శ్చందోభి
 రిమాన్ లోకాననప జయ్యమభ్యజయన్ । ఓజోగ్రీవాభిరితిగ్రీవామ్ । ఓ
 జోగ్రీవాభిర్నిర్మతి । మస్థభిరింద్రగ్ స్వపసావహేనరుద్రస్యవిచః

ధోఽహోరాత్రయోర్ద్వితీయార్థమాసానాం తృతీయోమాసాచతు
ర్థముతూనాంపంచమస్సంవత్సరస్యషష్ఠః॥ మహాగ్గోద్రోవప్రజాహు
రితిబాహూ॥ మహాగ్గోద్రోవప్రజాహుబోడశీశర్మయచ్ఛతు॥ స్వస్తి
నోమమనాశరోతుహంతుపాప్మానంయోఽస్మాకద్వేష్టి॥ సోమానగ్గ్
స్వరణాధికః॥ సోమానగ్గ్ స్వరణంకృణుహి॥ బహ్మణస్స తేకక్షీవంతం
యబోశిజమ్॥ శరీరంయజ్ఞశమలమితిశరీరమ్॥ శరీరంయజ్ఞశమలంతుసిదం
తస్మిన్ సేదతుయోఽస్మాకద్వేష్టి॥ నాభిశ్శ్చిత్రిమితి నాభిమ్॥ నాభిశ్శ్చ
చిత్తంమవిజ్ఞానమ్పాయుమేకపచితిర్భసత్॥ ఆపాంతమన్యూరితికటిమ్॥
ఆపాంతమ్యస్త్రపలప్రభర్మాధుని శ్శిమీవాన్భరుమాగ్గ్ఽముజ్జీషీ॥
సోమోవిశ్వాన్యతసావనానినార్యాగ్గోద్రోపతిమానానిదేభుః॥ విష్ణో

రరాటమసివిష్ణోఃపృష్ఠమసివిష్ణోశ్శ్చ ప్రేష్టోవిష్ణోస్యూరసి విష్ణోధ్రువ
మసి వైష్ణవమసి విష్ణవేత్వా॥ వరుణస్యస్కంభనమ
సీతిమేధమ్॥ వరుణస్యస్కంభనమసివరుణస్యస్కంభ
నర్జనమస్మన్ముక్తో వరుణస్యపాశః॥ ఆనందనందావిశ్వంజౌ॥ ఆనంద
నందావాంజౌమే॥ భగస్సభాగ్యంపనః॥ ఊర్వోరోజ ఇత్యూరూ॥
ఊర్వరోజోఽరిష్టా విశ్వాన్యంగానితనూః॥ తనువామే సహవమస్తే
అస్తుమామాహిగ్ంసీ॥ ఊరూఅరత్నీజానునీతీజానునీ ఊరూఅరత్నీ
జానునీ॥ విశోమేగానివర్వతః॥ జంఘాభ్యామితిజంఘే॥ జంఘాభ్యాం
పద్భ్యాంధమోఽస్మి॥ విశిరాజాంపతిష్ఠితః॥ చరణం పవిత్రమితి
చరణే॥ చరణంపవిత్రం వితతంపురాణమ్ యేనపూతస్తరతి దుష్క
తాని॥ తేనపవిత్రేణశుద్ధేన పూతాతిపాప్మానమరాతింతరేమ॥ ఇ
దంవిష్ణు స్త్రీనిపదేతి ద్వాభ్యాంపాదా॥ ఇదంవిష్ణుర్విచక్రమే త్రేధా
నిదధేవదమ్॥ సమూధమన్యపాగ్ంసురే॥ త్రిణిపదావిచక్రమేవిష్ణు
గోపాలదాభ్యః॥ ధర్మాణిధారయత్॥ సజోషాఇంద్రేతీషందూ
ర్వాసహితం లోష్ఠ్యగ్ంశిరసినిధాయ॥ సజోషాఇంద్ర సగణోమరుద్భిస్స
మంబీబన్మత్రీవాః పూరవిద్యాత్॥ జహిత్రూగ్ం రపమృధోనువ

స్వాధ్యాయం కృణు హివిశ్వతోనః ॥ హిరణ్యశృంగమితి తీథకం గ
త్వా ॥ హిరణ్యశృంగం వరుణం ప్రపద్యే తీథకమ్మేదేహి యాచితః ॥ య
స్మయూ భుక్తమసాధూ నాంపాపేభ్యశ్చ ప్రతిగ్రహః ॥ యస్మేమానసా
వాచాకమణా వాదుష్కృతం కృతమ్ ॥ తన్న ఇద్రోవరుణోబృహ
స్పతిస్సవితాచపుసంతుపునఃపునః ॥ సుమిత్రాన ఆకథిత్యాత్మానమభి
షించేత్ ॥ సుమిత్రాన ఆపటపథయ స్సాతు ॥ ఉదకాంజలిమాదాయ
లోష్టదే శేనినీయ ॥ దుర్మితా నైస్సాయితప్రథమమ్ ॥ యోఽస్మాన్
ద్యేష్టితీద్వితీయమ్ ॥ య చవయం ద్విష్మ ఇతి తృతీయమ్ ॥ దుర్మితా
నైస్సాయితా సుర్యోఽష్టాద్యేష్టి ॥ య చవయం ద్విష్మః ॥ ఆపోహి
ష్టేతిస్సభిర్హిరణ్య వర్ణా ఇతి చతుస్థిః ॥ పవమానస్సువర్జన ఇత్యేతే
నానువాకేన చ మార్జయిత్వా ॥ ఆపోహిష్ఠామయోభువః ... ఆపోజన
యథాచనః ॥ హిరణ్య వర్ణాశ్శుచయః పావకా యాసుజాతః ... నిధ
తా ॥ పవమానస్సువర్జనః ... జాతవేదా మోక్షయంత్యాపునాతు ॥ న
మోఽగ్నయేఽపుమతి ఇతి నమస్కృత్య ॥ నమోఽగ్నయేఽపుమ
తేనమ ఇంద్రాయ నమో వరుణాయ నమో వారుణ్యేనమోఽద్భ్యః ॥
యదపాంక్రూర మిత్వద్భిష్త్రిరాప్లుత్య ॥ యదపాం క్రూరం యదమే

ధ్యంయదశాంతం తదపగచ్ఛతాత్ ॥ అత్యాశనాదతీ పానాద్యచ్ఛణ్డి
గ్రాత్ప్రతిగ్రహాత్ ॥ తన్నో వరుణో రాజాపాణినా హ్యవమర్శతు ॥ సో

హమపాపోవిరతో నిర్ముక్తో ముక్తకల్పిషః ॥ శాకస్య పృష్ఠమారు
హ్యగచ్ఛేచ్ఛహ్మనోకతామ్ ॥ యశ్చాపువరణస్సపునాత్వఘమర్
షణః ॥ ఇమం మేం శత్ర్యపోఽభిమన్త్య ॥ ఇమం మేగం గేయమునేన
రస్వతిశుతుద్రిస్తామగ్ం సచతాపరుషియా ॥ అసిక్నియా మరుద్వృధే
వితస్తయాగ్గేయే శృణుహ్యసుషోమయా ॥ ఋతంచనత్యం చేత్యఘ
మర్షణసూక్తేనాప్సవగా హేతః ॥ ఋతంచనత్యం చాభీద్ధాత్తవసా
ధ్యజాయత ॥ తతో రాత్రిరజాయత తతస్సముద్రోల్లవః ॥ నముద్రా
దగ్నవాదధిసంవత్సరోల్లజాయత ॥ అహూరాత్రాణిమిదధద్విశ్వస్య

మిషతోవశీ । సూర్యా చంద్ర మసాధాతాయథా పూర్వమకల్ప
యత్ । దివంచక్రధివిం చాంతరిక్ష మథోసువః । యత్పృథివ్యాగ్ం
రజస్వమాంతరిక్షే విరోదసి । ఇమాగ్ స్తదాపోవరుణః పునాత్వఘ
మర్షణః । పునంతువసవః పునాతువరుణః పునాత్వఘమర్షణః ।
ఏష భూతస్య నుధ్యేభువనస్య గోప్తా । ఏష పుణ్యకృతం లోకానేష
మృత్యోర్హిరణ్మయమ్ । ద్యావాభృథివ్యో ర్హిరణ్మయగ్ం సగ్గశ్చ
తగ్ంసువః । ససస్సువస్సగ్ం శిశాధి । ఆర్ద్రింజ్వలతీత్యాచమ్య । ఆ
ర్ద్రింజ్వలతీజ్యోతి రహమస్మి । జ్యోతిర్జ్వలతీ బ్రహ్మహమస్మి । యో
ఽహమస్మి బ్రహ్మహమస్మి । అహమస్మి బ్రహ్మహమస్మి । అహమే
వాహంమాం జహూమిస్వాహా । అకార్యకారీతి పునస్సత్త్వా ।
అకార్యకార్య వక్షీర్ణిస్తేనో భూగణాః గురుతల్పగః । వరుణోఽపామ
ఘమర్షణ స్తస్మా త్సాపత్ప్రముచ్యతే । రహస్య సాపాకనోదనా
ర్థంపునస్సన్నయాత్ । రజోభూమి స్వమాగ్ం రోదయస్వప్రవదం
తిధీరాః । పునంతుఋషయః పునంతువసవః పునాతువరుణః పునాత్వ
ఘమర్షణః । ఆక్రాంత్యముద్రతిజపేత్ । ఆక్రాంత్యముద్రః ప్రథ
మేవిధర్మం జనయస్ప్రిజాభువనస్య రాజా । వృషాపవిత్రే అధినానోఅ
వ్యేబృహతోమోవావృధే సువానఇందుః॥ ప్రాణనాయమ్య ఏవం

...త్వర్థంమయాకృత మృత్తికాస్నానాం గత్వేన దేవర్షిపితృనాన్ది
శ్యదేవర్షిపితృ ప్రీత్యర్థం దేవర్షిపితృతర్పణం కరిష్యే । దేవాదీం
స్తర్పయేత్ । శుచీనోహవ్యేతి ధౌతవస్త్రమద్భిః ప్రోక్ష్య । శుచీనో
...సావకాః । దేవస్య త్వేతి వస్త్రమూదాయ । దేవస్యత్వా...దదే ।
అవసూతమిత్యవధూయ । అవధూతగ్ం రక్షోవధూతా అరాతయ॥
ఉదుత్యంజాతవేదసమిత్యా దిత్యాయ దర్శయిత్వా ఉదుత్యం...సూ
ర్యమ్ । ఆవహంతీతి పరిహాయ । ఆవహంతీవితన్వానా...లోమశాం
పశుభిస్సహస్వాహా । తతోద్విరాచమ్య । ఉక్తామంతుభూతపిశా
చాః యేభూతాశ్చనికాచరాః । ఏతేషామవిరోధేన బ్రహ్మకర్మసమా

రథే । ఇతిదర్భాననం ప్రితిష్ఠావ్య । ప్రాణాయామత్రయంకృత్వా । అ
ష్టోత్తరశతగాయత్రీజప కృత్వా । ద్వాదశసూర్యనమస్కారా నశ్చైత
ప్రదక్షిణానిచకృత్వా (అశ్చైతప్రదక్షిణమంత్రః) ॥ శ్లో మూలతోబ్ర
హ్మసూపాయమధ్యతోవిష్ణుసూపితే । అగ్రతశ్చివరూపాయ వృక్షరా
జాయ తేనమః । ఇతివ్రతాద్భిర్వాణః పూతోభవతి । బ్రహ్మహత్యా
గోవధగురుతల్పగమనస్వర్ణస్తేయ సురాపానాది ప్రణాశన మితివిజ్ఞా
యతే । ధ్యాత్వాదేవం నారాయణం ప్రపద్యతేతాత్మహభగవాన్సో
భాయనః ॥ ఇతీస్మృతిరత్నమహాదధికృతమృత్తికాన్నానప్రయోగః

(బ్రాహ్మణసభ)

స భ వా దు.

అనువాదకులు

విధాయకులు

దోషి

పరిపాలకుడు

ప్రీతప్రాయశ్చిత్తమ్.

అత్రావిధానా ప్రాయశ్చిత్తప్రయోగః.

సాత్వాత్ పూర్వోక్త...తిథౌ అముకగోత్రయాః అముక
నామధేయాయాః జన్మాభ్యాసాది జన్మప్రభృత్యేతత్తాతపర్యంతంసం
భావితానాం పాపానాం అన్నానభోజనరాత్రిభోజన తాంబూలచర్వ
ణపర్యుషితాన్నభోజన ప్రపాదలపాన దేహరక్షణ మలిన వస్త్రధా
రణ కేశధారణదేహాల కరణ పుణ్యతీర్థరాహిత్య గంధపుష్ప పరిమ
ళాది ద్రవ్యధారణ కాంస్యపాత్రభోజన ఏకాదశ్యుపవాస రాహిత్య
బృందావనే తులసీతీర్థ రాహిత్య తిష్ఠన్ముతవిసర్జన పాపకర్మనిరీ
క్షణరహసి పరపురుషభాషణ నానావిధ దుష్కర్మయుక్త మాతా
ప్రితాదిదూషణశ్వశురాదీనాం శిశుమా రాహిత్య సదాపరదూషణ
దేవబ్రాహ్మణ గురుతిరస్కార పరస్త్రీదోషనిరూపణ ఆత్మపిత్రయ
గోవింద్రియరసద్రవ్యాదిపిత్రయ శిశువానన గోహననపరద్రవ్యాసహ
రణముత్రదోహ భోజనసమయే పింక్తిభేదన ఖట్వాదిశయన మంగళ
సూత్రధారణ చిత్రపుష్పధారణ నారాయణాది పుణ్యస్మరణరాహి
త్యఉచ్ఛిష్ఠభక్షణ అభ్యుద్యోభక్షణాది నానావిధ దుష్కర్మయుక్తపా
పానాంబాల్య యావనకొమార వార్ధకేః సుజాగ్రత్స్వప్న సుషుప్త్య
వస్థాసు మనోవాక్కాయేంద్రియవ్యాపారైః రహసిప్రకాశేచ జ్ఞాన
తోఽజ్ఞానతశ్చ త్వయాకృతానాం ప్రకాశకృతమహాపాతక చతుష్ట
యవ్యతిరిక్తానాం ప్రకాశకృతానాం మహాపాతకాతిదిష్టరూప మహా
పాతక ప్రతాపతి దేశికరూపాతి పాతకానాం ప్రకాశకృత మహా
పాతక సమరూపానుపాతకానాం ఉపపాతకానాం సంకలీకరణానాం
మలినీకరణానాం అపాతీకరణానాం జాతిభింశకరాణాం అవకీర్ణ
కానాం ప్రకీర్ణ కానాం రహస్యకృతానాం మహాపాతకానాం రహస్య
కృతమహాపాతకాతి దిష్టరూపమహాపాతక వ్రతాతిదేశిక రూపాతిపా
తకానాం రహస్యకృతమహాపాతక సమరూపాతిపాతకానాం ఉపపా

తకానాంసంకలీకర కానాం మలినీకరణానాం అపాతీకరణానాం జాతి
భ్రంశకరాణాం అవకీర్ణకానాం పక్వీర్ణకానాం ఏవం బహునాంబ
హువిధానాం సర్వేషాంపాపానాం అజ్ఞానస్సకృత్కృతానాం అజ్ఞాన
తోభ్యస్తానాం జ్ఞానతస్సకృత్కృతానాం జ్ఞానతోభ్యస్తానాం అజ్ఞా
నతో జ్ఞానతశ్చాత్యంతాభ్యస్తానాం అజ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చ నిర తరాభ్య
స్తానాం అజ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చ చిర కాలాభ్యస్తానాంబహునాం బహువిధా
నాంసర్వేషాంపాపానాం సమస్తదోష నిర్హరణార్థం సర్వప్రాయశ్చి
త్తనిశ్చిత్త్య (ఉపదిశేత్) మామనుగృహ్లా తు భవంతః॥ ఇతి॥ పరిష
దుపస్థాన పూర్వకం తక్యప్రత్యామ్నాయ రూపేణ చరిష్యే #
పరిద్దక్షిణాంగృహీత్వా॥ త్రిపదక్షిణీకృత్య॥ సమస్త - పదం॥ ఇతి

పరిత్వా॥ పరిషద్దక్షిణాన్నిధాయ॥ విజ్ఞాపయేత్॥ అశేషేహ పరిష
న్నదీయాం విజ్ఞాపనామకర్ణమయాసమర్పితాం ఇమాంపరిషద్దక్షి
ణాయథోక్తదక్షిణామివస్వీకృత్యమాముద్ధర, హేగోత్రాయాఃనామ
ధేయాయాః॥ జన్మాభ్యాసాదిజన్మపథ్యత్యేతత్తణపర్యంతం సంభావి
తానాంపాపానాం అన్నానభోజన రాశిభోజన తాబూలచర్వణ
పర్యుషితాన్నభోజనప్రాజలపానదేహరక్షణ మలినవస్త్రధారణకేశ
ధారణదేహలంకరణ పుణ్యతీర్థరాహిత్య గంధపుష్పపరిమళాదిద్రవ్య
భారణ కాంస్యపాత్రభోజన ఏకాదశ్యుపవాస రాహిత్య బృంచావనే
తులసీతీర్థరాహిత్య తిష్ఠన్నూతవిసర్జనపాకకర్మనిరీక్షణ రహసిపరపు
రుషభాషణనానావిధదుష్కర్మయుక్తమాతాపిత్రాదిదూషణ శ్వశు
రాదీనాం శిశూవ రాహిత్యసదాపరదూషణ దేవబ్రాహ్మణగు
రుతిరస్కార పరస్త్రీదోషనిరూపణ ఆత్మవిక్రియ గోవిక్రయ రస
ద్రవ్యాదివిక్రియ శిశుహననగోహనన పరద్రవ్యాపహరణ మిత్రదో
షాభోజనసమయే పక్షిభేదనఖట్వాదిశయన మగళసూత్రధారణది
త్రపుష్పధారణ నారాయణాది పుణ్యస్మరణ రాహిత్యఉచ్ఛిష్టభక్షణ
అభత్యౌభక్షణాది నానావిధదుష్కర్మయుక్త పాపానాంబాల్యయా

స్త్రీ ప్రాయశ్చిత్తమ్

వనకౌమారవార్ధకేషు జగత్స్వప్న సుషుప్త్యవస్థాసు మనోక్మా
యేదియన్యపారైః సంహస్తిప్రకాశేచ జ్ఞానోఽజ్ఞాన తత్త్వత్యయా
కృతానాం ప్రకాశకృతమహాపాతక చతుష్టయవ్యతిరిక్తానాం ప్రకాశ
కృతానాం మహాపాతకాది దిష్టరూపమహాపాతక ప్రతాపతిదేశికరూ
పాతిపాతకానాం ప్రకాశకృత మహాపాతక సమరూపాను పాతకానాం
ఉపపాతకానాం సంకలీకరణానాం మలినీకరణానాం అపాతీకరణానాం
జాతిభ్రంశ కరాణాం అవక్లిష్టానాం క్షక్లిష్టానాం రహస్య కృతా
నాం మహాపాతకానాం రహస్యకృత మహాపాతకాదిద్విరూప మహా
పాతక ప్రతాదిదేశిక రూపాతి పాతకానాం రహస్యకృత మహాపాతక
సమరూపాతిపాతకానాం ఉపపాతకానాం సంకలీకరణానాం మలినీ

కరణానాం అపాతీకరణానాం జాతిభ్రంశకరాణాం అవక్లిష్టానాం ప్ర
క్లిష్టానాం ఏవం బహూనాం బహువిధానాం సర్వేషాం పాపానాం
అజ్ఞానతస్సకృత్కృతానాం అజ్ఞానతోభ్యస్తానాం జ్ఞానతస్సకృత్కృతా
నాం జ్ఞానతోభ్యస్తానాం అజ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చాత్మ్యం తాభ్యస్తానాం అ
జ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చ నిరంతరాభ్యస్తానాం అజ్ఞానతో జ్ఞానతశ్చ చిరకా
లాభ్యస్తానాం బహూనాం బహువిధానాం సర్వేషాం పాపానాం ప
శ్యేకంప్రతినిమిత్తం ప్రతిపదోక్తం ప్రాయశ్చిత్తం కర్తుం అశక్తత్వాదే
తేషాం పాపానాం మపనోదకం ఏవమఖండం సర్వ ప్రాయశ్చిత్తం ని
రణీయ్య అథ సర్వ ప్రాయశ్చిత్తే సప్తపంచత్రయోవాసీతి న్యాయేన
యథాశక్తి విధాయ కా యోజ్యః॥

(సర్వ ప్రాయశ్చిత్తమందు సభవారితో విశదముగాఁ దెలియ
పర్చుటకొరకు ౭-౧-౩ శక్తికొలదివిధాయకులను వరింపవలయును.
అథవిధాయక వరణాకరిష్యే॥ అస్మిన్ చిక్కితే సర్వ ప్రాయశ్చిత్తాను
ష్ఠానేభవద్భిర్విధానైర్భవితవ్యం॥ ఇతి అశేష సభ్యాభవంతో పిత
తైవాంగీకృత్యమా రక్షంతు॥ విధాయకులకు వర్ణలసీయవలయును)
అథ అనువాదకవరణం కరిష్యే॥ అస్మిన్ చిక్కితే సర్వ ప్రాయశ్చిత్తాను

షానేన నాదక త్వే భవతాభవితవ్యం ఇత్య శేష సభ్యానుజ్ఞయా భ
వానపితధైవాంగీకృత్యమాంరక్ష॥ (అనువాదకుఁకి దర్శ
ను) (అథపరిషద్వాక్యం) సభ వారు యజమానురాలి సమిత్తమైనిర్ణ
యించినప్రాయశ్చిత్తమును యజమానురాలికిఁజెప్పుడనిసభ వారువి
ధాయకులతోఁ జెప్పవలయును.

అథవిధాయకాః ప్రాజ్ఞుఖాస్సృతః॥ (విధాయకులు తూర్పు
ముఖముగా ను డవలయును) సముత్థాయాను నాదక మిదంవదేయుః॥
(విధాయకులు నిలవఁబడి యను న దకునితో నీక్రి డఁజెప్పుఁబోవుప్ర
కారముఁ జెప్పవలయును. త్వయావిజ్ఞాపితానాం పాపానాం అపనోద
కప్రాయశ్చిత్తం నిణేయ్యం॥ ప్రాయశ్చిత్తమును వినుఁడు. ఏతత్ప్రాయ
శ్చిత్తమునకు మరణాంతప్రాయశ్చిత్తము, ద్వాదశాబ్ద వతాదిప్రాయ
శ్చిత్తము, కృచ్ఛాచాం దాయతో ప నానాదిప్రాయశ్చిత్తము, దేవ
బ్రాహ్మణపూజాది ప్రాయశ్చిత్తము, ధర్మకార్యాకరణ ప్రాయశ్చిత్త
ముఁగోమూత్రయావకాహారప్రాయశ్చిత్తము కృష్ణాన్నాది పుణ్య
క్షేత్రస్నానము, రుద్రాభిషేకము, వేదపారాయణము, తురకర్కము
బ్రాహ్మణ సమారాధనము దేవతాప్రీతి దేవతాప్రదక్షిణముషోడశ
మహాదానములు దశ దానములు, మొదలగునవి

ఇవన్నియు నాచరింపవలయును. తద్దోషములు పరిహారమగు
ను. పిన్ముట అనువాదకుఁడుయజమానురాలి గో చెప్పవలయును.

తతః అసమర్థో హ మితిభూయాత్ ఇతికర్తా॥

పిన్ముట (క ర్త) అనువాదకునితో ఇట్లుగాఁజెప్పవలయును.

అ ర్హ్యా నన్న రక్షింశవలయును. తాము సెలవిచ్చిన ఆప్రాయ
శ్చిత్తములన్ని యును వి టిని నేను అసమర్థురాలను బీదరాలునుఆ
ప్రాయశ్చిత్తములను నూఱు నం॥ నేనుజీవింపియుండినను జరుపలేను.
నాకు జీవితము సరిపోవుచు డెను. గనుక నన్న రక్షించినాకుకృతా
ర్థత కలుగునట్లు తాము వాకుఁదగినప్రాయశ్చిత్తమును అనుగ్రహిం

పుండరి తామువిధాయకులతోఁ జెప్పకోరినాను అని కర్తలనువాదకునితోఁజెప్పవలయును. అనంతరమందు విధాయకులతో అ

నువాదకుఁడ ఆచిన్నది అసమర్థురాలని విజ్ఞాపనంబుచేయవలయును.

అథ విధాయకానుజ్ఞా అసమర్థశ్చేత్ తత్ప్రత్యామ్నాయం సంపూర్ణంకురు॥ తద్యథా॥ తురకర్మ పంచగవ్యప్రాశన వేదపారాయణ సింధున్నాన ప్రాజాపత్యోపవాస అష్టోత్తరశతబ్రాహ్మణభోజన ప్రాచ్యోదీచ్యాంగగోదాన షోడశమహాదాన దశదానవిశేషదానసహితం సంపూర్ణంకురు॥ పూతాభవ! గోత్రాయాః నామధేయాయాః తవజన్మాభ్యాసజన్మప్రభృత్యేత త్తణపర్యంతం త్వయాకృతేభ్యఃప్రకాశకృతేభ్యః మహాపాతకేభ్యః మహాపాతకవ్యతిరిక్తేభ్యఃమ

పాతకాది ఉష్టరూపాతి పాతకేభ్యః మహాపాతకప్రతాతిదేశిక రూపాతిపాతకేభ్యః మహాపాతక సమరూపానుపాతకేభ్యః. ఉపపాతకేభ్యః సంకలీకరణేభ్యః మలినీకరణేభ్యః అపాతీకరణేభ్యః జాతిభంశకరేభ్యః క్షణీకరణేభ్యః రహస్యకృతేభ్యః అజ్ఞానతస్సకృత్కృతేభ్యః అజ్ఞానతోభ్యస్తేభ్యః జ్ఞానతస్సకృత్కృతేభ్యః జ్ఞానతోభ్యస్తేభ్యః అజ్ఞానశ్చలత్యంతాభ్యస్తేభ్యః నిరయరాభ్యస్తేభ్యః చిరకాలాభ్యస్తేభ్యః బహుభ్యో బహువిధేభ్యః స్పర్శేభ్యః పాపేభ్యోముక్తో భూయా విముక్తోభూయా! ఇతివదేత్ । ఇత్యను గృహ్యంతుభవంతః! సాశుద్ధాభవతి॥ పునఃవదేత్ । అనువాదకుండు ఆచిన్నదానితో సభనారు ఆ జ్ఞయిచ్చిప్రకారము పాయశ్చిత్తమును నీవు ఆచరింపవలసినది నీవు అట్లుజేసెదవేని జన్మప్రభృతి ఏతావత్పర్యంతంజ్ఞానకృత అజ్ఞానకృత సమస్త పాపములనుండియు విముక్తురాలవగుదువు, అనిఆచిన్నదానితోఅనువాదకుడు చెప్పవలయును.

(పిమ్మట) పరిషదంగంధాక్షి తైరలంకృత్య॥ తాంబూలదక్షిణాది కందద్యోత్ ॥ (అథవపనం) సునాసిసీలకువపనముకూడదు, విధవలకు ముఖముగా ఆచరింపవలయును.

ఏతత్ప్రాచీనశాస్త్రప్రాచీనాంగ వపనంకరిష్యే శ్లో॥ యానికాని
 చపాపానిబ్రహ్మహత్యాసమానిచ । కేశానాశిత్యతిష్ఠంతి తస్మాక్నే-
 శావపామ్యహ్యం॥ స్నాత్వా॥ మయాఆచరిష్యమాణ సర్వప్రాచీ-
 నశాస్త్రాంగ త్వేన దంతథావనంకరిష్యే॥ ఆయుర్బలమితి దంతశుద్ధిం కృ-
 త్వా॥ పుణ్యోద కేనస్నానంకృత్వా॥ రుద్రాయనమః ఇతిభస్మధారణం
 కృత్వా॥ (అథదశవిధస్నానాని) శ్లో॥ భస్మగోమయ మృద్వారిపంచగ-
 వ్యానులేపనైః । మలాపకర్షణంకార్యం బాహ్యశౌచాపనుత్తయే ।
 భస్మగోమయ మృద్వారి పంచగవైర్య సతఃపరం । గోమూత్రంగోమ-
 యంక్షీరందధిసర్పిఃకుశోదక ॥ మమసమస్త పాపక్షయార్థందశవిధస్నా-
 నమహం కరిష్యే శ్లో॥ మృన్నేహరకృతంపాపం । మృన్నేభవశుభప్ర-
 దా । మూర్ధ్నిత్వలేపనాద్దేవి । పరమాస్తుగతిర్మమ॥ ఆదామృత్తికా-
 స్నానంకృత్వా॥ భస్మస్నానం ॥ మృత్తికే బ్రహ్మగూపేత్వం । మృత్తి-
 కేవిష్ణుగూపిణి । సుకృతందుష్కృతంచైవ । మాంప్రాపయపరాం-
 గతిం । అథ గోమయస్నానం । గంధద్వారాం దురా ...
 యం॥ మృత్తికాస్నానం॥ స్యోవా పృథివి...నాప్రథాః॥ షారిస్నానం॥ అ-
 పోహిష్ఠామయో — యథాచనః॥ గోమూత్రస్నానం॥ ఓంభూర్భువ-
 స్సుః...యాత్ ॥ గోమయస్నానం॥ గంధర్వారాం - శ్రియం॥ క్షీరస్నా-
 నం॥ ఆప్యాయస్వ...నంగధే॥ దధిస్నానం॥ దధికావణ్ణో...తారిషత్ ॥
 ఆజ్యస్నానం॥ శుక్రమసి ... సారశ్శిభిః॥ కుశోదక స్నానం॥ దేవస్వ-
 త్వాసవితుః ప్రసవేశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూజ్ఞోహస్తాభ్యాం సరస్వ-
 త్యైవాచోయంతుర్యం । తేజాగ్నేస్త్యా సామ్రాజ్యే నాభిషేంచామి॥
 తతఃఅఘమర్షణ స్నానం కరిష్యే॥ ఋతంచసత్యంచా భీద్ధాతపసోధ్య-
 జాయత । తతోరాత్రిరజాయతతతసముద్రోఅర్ణవః — ద్యావాపృథి-
 వ్యోర్నిరణ్మయగ్ం ... .. స్సగ్ంశిశాధి॥ ఇత్యఘమర్షణస్నా-
 నంకుర్యాత్ ॥ పూర్వోక్త-శుభతిథౌమయాఆచరిష్యమాణప్రాచీనశా-
 స్త్రసప్రాచీనాంగ త్వేన నాందీశాద్ధం సర్వధర్మసహితం యథాశ కి

హిరణ్యేనకరిష్యే సర్వప్రాయశ్చిత్త కాలమందు కొన్ని వేళములయందు నాందీశ్రాద్ధము ప్రీలచేత జరిపించుటయేలేదు. ఆశ్రాద్ధముచేయకపోయినను శక్తి లది శ్రీవిష్ణుప్రీతిగా హిరణ్యదానము మాత్రముతప్పక జరింపవలయును. ఏవంగుణ + శ్రీమహావిష్ణుముద్దిశ్య + ప్రీత్యర్థం యథాశక్తి హిరణ్యదానంకరిష్యే॥ అథహిరణ్యదానం కుర్యాత్॥

ప్రాచ్యాంగ గోదానమ్.

ఏవంగుణ + ప్రీత్యర్థం మయా ఆచర్యమాణ సర్వప్రాయశ్చిత్త సాధున్యార్థం ప్రాచ్యాంగగోదానంకరిష్యే॥ ప్రతిగ్రహీతారంబ్రాహ్మణమభ్యర్చ్య॥ శ్రీమహా విష్ణుస్వరూపస్య బ్రాహ్మణస్య ఉభాభ్యామిదంపాద్యం॥ సమోస్వ సంతాయసహస్ర మూర్తయ సహస్రపాదాక్షిశిరోరుబాహవే । సహస్రనామ్న పురుషాయశాశ్వతే సహస్రకోటియుగధారిణే నమః॥ అయ వోగంధః అలంకారార్థాత్.. మసు॥ శ్లో॥ యజ సావనమానానా...
విధరోదేవః

స్వాత్మస్సచ్చివం మేస్యాదతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥ అన్తై బ్రాహ్మణాయశ్రీమహావిష్ణుస్వరూపాయ యజశ్శాఖాధ్యాయినే - గోత్రాయ + బ్రాహ్మణాయ ప్రతిగ్రహీతే + గోత్రవత్తాః + నామధేయవత్తాఃఅహం॥ స్వస్త్వంశృంగాం రాశ్యఖురాం । తామ్రపృష్ఠాం కాంశ్యహోహశాం । వస్త్రాలంకార సయతాం । పయస్వినీమిమాంగాం సవశ్నాంసదక్షిణాకాంసతా బూలాం శ్రీమహావిష్ణుప్రీతింకామయమానః తుభ్యమహం సంప్రదదేనమమ॥ ఇత్తుదకపూర్వందద్యాత్॥ దేవత్వానవితుః + పృథిగృహ్ణామి॥ రాజత్వావరుణో నయతు దేవిదక్షిణద్రావ్యగాం । తేనామృతత్వగుప్త్యాం + ప్రతిగృహ్ణాతు॥ గోదానసాధున్యార్థందక్షిణాం + నమమ॥ తదంగదశదానాని కరిష్యే॥ శ్లో॥ గోత్రహిరణ్యదానానాధాన్య గుదానిచరాప్యం లవణమిత్యాహుర్దశనాఃప్రకీర్తితాః॥ ఇతిదశదానానికృత్వాతతః ప్రాచ్యాంగశాలాగ్ని

కామస్త్రీగాం నకర్తవ్యం! అథపంచగవ్య ప్రాశనమ్! ఆచమ్య...
...ఏవంగుణ...ప్రీత్యర్థం శరీరశుద్ధ్యర్థం పంచగవ్యప్రాశనాభ్యం
కర్మకరిష్యమాణః + పుణ్యాహవాచనం కరిష్యే॥ ఆదాగణాధిపతి
పూజాంకరిష్యే॥ గణాధిపతీపూజాం పుణ్యాహవాచనంచ కృత్వా॥

ద్రాభిషేకార్థం ఋత్విగ్వరణం దద్యాత్ ॥ శరీరశుద్ధ్యర్థం కృచ్రత
యాణి దద్యాత్ ॥ అథపంచగవ్యవిధిః ॥ శ్లో॥ గోమూత్రం స్థాపయే
త్సూర్యే । గోమయందక్షిణేస్య సేత్ ॥ క్షీరంతుపశ్చిమేస్థాప్యం । దధి
చైవోత్తరేణతు॥ మృతపాత్రం తథాగ్నేయ్యా మైశాన్యాంతుకుశో
దకమ్॥ స్థాప్య పశ్చాదేకపాత్రే తతస్సూత్రే సానియోజయేత్ ॥ బ్ర
హ్మకూర్చోద హేత్సర్వం ప్రదీప్తాగ్ని రివేదోమ్ । పవిత్రంబ్రహ్మకే
షు దేవతాభిరధిష్ఠితమ్॥ గంధభూర్భువస్సువః + ప్రచోదయూత్ ॥

గోమూత్రం॥ గంధ ద్వారాం .....శ్రియం! ఇతి గోమయః,
ఆప్యాయస్వ.....నంగధే॥ ఇతిక్షీరం॥ దధికాన్ద్యో అ.....త
రిషత్ ॥ ఇతిదధి॥ శుక్ర మసి.....రశ్మిభిః॥ ఇతిఆజ్యం॥ దేవస్వత్వా
.....సింహామి॥ ఇతికుశోదకమ్॥ నిధాయ॥ ఓమ్ ఇతిబ్రహ్మకూర్చం
త్రిరాలోడ్య॥ నారాయణనారాయణ॥ ఏవంగుణ...ర్థం మమసమస్త
పాపక్షయార్థం శరీరశుద్ధ్యర్థం పంచగవ్యప్రాశనం కరిష్యే॥ శ్లో॥ య

త్వగస్థిగతం పాపం దేహేతిష్ఠతి మామకే । ప్రాశనం పంచగవ్యస్వ
దనాత్యగ్నిరివేం ధనమ్॥ గోమూత్రం గోమయం క్షీరందధిసర్పిఃకుశో
దకఽనిష్పిబే త్పంచగవ్య తు పవిత్రం కాయశోధనమ్ ॥ ఇత్యుక్త్వా॥
నారాయణ ఇతి మంత్రేణ పంచగవ్యం సర్వం పిబేత్ ॥ ఆచమ్యసూ
ర్యావలోకనం కుర్యాత్ ॥ పంచగవ్యప్రాశనంవిప్రద్వారా కార్యం ।
పునః కృచ్రత్రయాత్మక ప్రాయశ్చిత్తం కుర్యాత్ ॥ కృచ్రత్రయాణి
బ్రాహ్మణాయ దద్యాత్ ॥ ఆచమ్య.....ర్థంప్రాయశ్చిత్తోదీచ్యాంగ
గోదానం కరిష్యే॥ విధిపకారేణ గోమానంకృత్వా తతఃయథాశక్తి

మహానానిబ్రహ్మణాయ దధ్యాత్ || ఇతి ప్రాయశ్చిత్తప్రయోగ
స్సమాప్తః || అథ సునుంగలీప్రాయశ్చిత్తమ్.

స్నాత్వాఽచమ్య...ఏవం ... ర్థం మమజన్మాభ్యాసాజన్మ
పృథ్వీ త్యేతత్త గ పర్యంతం సంభావితానాం పాపానాం సమస్త
పాపక్షయార్థం సర్వప్రాయశ్చిత్తాభ్యం కర్మకరిష్యమాణ స్తదం గ త్యే
న తదాదా తుద్ధర్ధం ... పుణ్యాహవాచనం కరిష్యే || ఆదాగణపతి
మభ్యర్చ్య పుణ్యాహవాచయిత్వాఽచమ్య...ర్థం మమజన్మాభ్యా
సాజన్మపృథ్వీ త్యేతత్త గ పర్యంతం సంభావితానాం పాపానాం
సమస్తపాపక్షయార్థం సర్వప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే || పరివద్దక్షిణాం
గృహీత్వాఽ సమస్త సంపత్స ... వదం || మమజన్మాభ్యాసాజన్మ
పృథ్వీ త్యేతత్త గ పర్యంతం మధ్యవర్తనికాలే సంభావితానాం పాపా
నాం స్వార్థక్రియాపరత్వ హీనజాతి పరపురుష సహవాస, వేషభా
హ్మణదూషణ, గురుతిరస్కార, ఆత్మవిక్రియ, రసద్రవ్యాదీవిక్రయ,
పతిపంచన నిరాకరణ, పరదూషణ, పరస్త్రీదోషనిరూపణ, సదాదు
ర్భాషణ, అన్యగృహవాస, సదాకోపస్వభావ, శిశువాసన, గోవాసన,
పరద్రవ్యాపహరణ, మిత్రదోహ, భర్తృశ్వశురశిశూమహాహిత్య
భర్తరిదేశాంతరగతే దేహాలంకరణ, కన్యావిక్రయ, విశ్వాసఘాతుక,
విషదాయకత్వ, పక్షిభేదన శిశువధ, దేశత్యాగ, అజ్ఞానకృతసమస్త
పాపానాం మహాపాతకానాం, ఉపపాతకానాం, సంకలీకరణానాం,
మలినీకరణానాం, అపాత్రీకరణానాం, జాతిభింశకరాణాం, అపకీర
ణానాం, ప్రకీర్ణకానాం, రహస్యకృతానాం, మహాపాతకానాం, రహ
స్యకృత మహాపాతక సమూహాఽతిపాతకానాం, ఉపపాతకానాం,
ఏవం బహూనాం బహువిధానాం సర్వేషాం పాపానామకనోదకం
యథాశక్తి ప్రాయశ్చిత్తం నిశ్చ్యేడిపదిశింతు, మామమగృహ్లాంతు
భవంతః || అనుగృహాణ సర్వప్రాయశ్చిత్తం కర్తుం ... బ్రువంతు ||
అధికారసంపదస్తు తక్కినప్రయోగ మంతయు విధివాప్రాయశ్చిత్త

ములో నున్న ప్రకారమే జరుపుకొన వలయును. గ్రంథవిస్తరభీతిచే
హృదయబడదు॥ పంచగవ్యహారమును స్త్రీలకు వైకల్పికము.

ఇతి సువాసిని ప్రాయశ్చిత్తప్రయోగ స్సమాప్తః॥

—న ప న వి ధి.—

శ్లో॥ సర్వాన్కేశాంతసముద్భృత్య ఛేదయేద గుళద్వయం॥ ఏవం నారీ
కుమారీణాం శిరసో ముండనం స్మృతమ్॥ తా॥ సువాసినిస్త్రీలకును
కన్యలకును ప్రాయశ్చిత్తమందు వపనము చేయింపవలసి వచ్చినపుడు
పెండుకల నన్నిటి నెత్తికట్టిరెడ గుళములు మారత్రము కత్తిరించవలె,

యాజుషశ్చౌతస్సారానుక్రమణికాయాం

ద్వితీయభాగ స్సమాప్తః.

